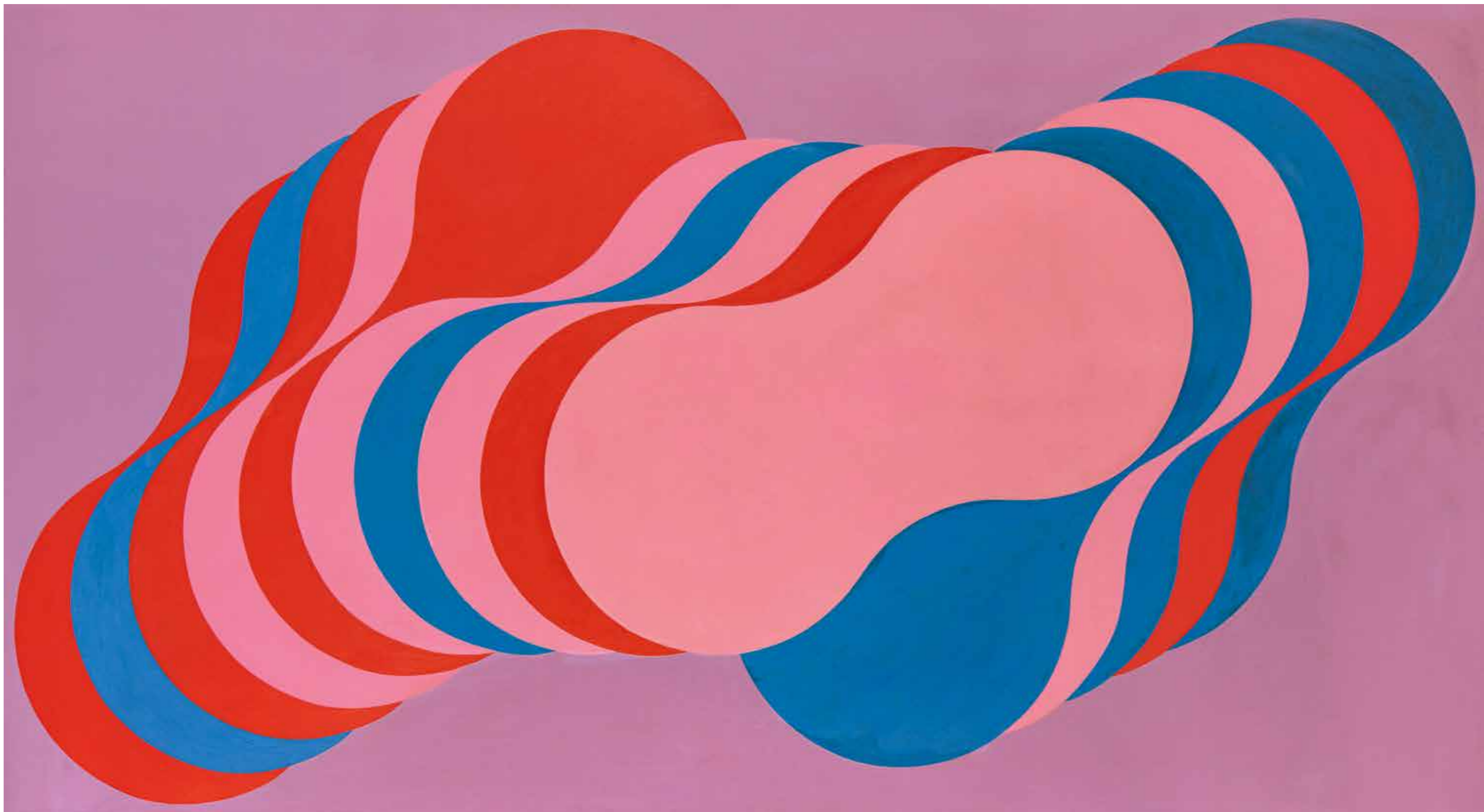

No 21

FAJÓ JÁNOS (1937-2018)

Piskóták III. ;

Sponge Cakes III., 1973

Nº 21

FAJÓ JÁNOS (1937-2018)
Piskóták III. |
Sponge Cakes III., 1973

FAJÓ JÁNOS (1937-2018)

Piskóták III. | Sponge Cakes III., 1973

Olaj, vászon | Oil on canvas, 100,5 x 187,5 cm
Jelezve vakrámán | Signed on the stretcher:
Fajó J. Piskóták III. 1973. Fajó '73 ÉmSz: 282

ÉLETMŰJEGYZÉK-SZÁM | OEUVRE CATALOGUE NR.: 282

Kezdő ár | Starting price: 10 000 000 Ft / 25 316 EUR
Becsérték: 16 000 000 - 24 000 000 Ft
Estimate: 40 506 - 60 759 EUR

1-2. Fajó János: Piskóta - a katalógus 123. tetele

„Mint festő leszűkített blendével a képsíkon élek. A világból színt, formát, arányt, egyenest, kört, pirosat-kéket, kicsit-nagyot és ezek viszonylatait látom. Mint festő arra gondolok, ami éppen izgat-érdekel, amire éppen vágyakozom. Egy feszes formakapcsolat, vagy egy izgalmas formaszituáció érdekel a világból. Ha festek, minden másról elfeledkezem. Egy külön világban élek.”¹

Fajó „külön világának” alapköveit már 30 éves korában lefektette. Olyan önálló és komplex festészeti nyelvet alkotott, hogy az egész életművet egy egységes egészként lehet kezelni, a művészettörténetben gyakran alkalmazott korszakolás helyett. A hetvenes években sok, azóta az életmű alappilléreinek számító formát alkotott meg – köztük a mára ikonikussá vált piskóta formát is –, melyeket újra és újra elövelt akár 10-20 év elteltével is. Az alakzatok variálása számos új, izgalmas kompozícióhoz vezetett.

Az 1973-ban festett *Piskóták* című kép Fajó egyik első festménye volt, amelyen ezt a formát használta. A művészre sokszor jellemző játékos címadás itt is tetten érhető, hiszen a forma valóban egy babapiskótára hasonlít, de esszenciája a variálhatóságban és a pontosan kidolgozott modularitásában rejlik.

Fajó éppen ezekkel az eszközökkel játszik a festményen, melyen alapvetően három, öt darabból álló piskóta formájú csoportot látunk. Mind a három egység önmagában is rendkívül izgalmas, ahogy a piskóta formák eltolásából születő hullámok egyre dinamikusabbá teszik az egész kompozíciót. A formák takarása miatt a kis hullámok elvékonyodó vonallá szűkülnek, majd újra hullámmá szélesednek. Ez az elegáns és szellemes megoldás is mutatja, hogy a forma ismétlése nem csupán díszítő jellegű, nem öncélú, hanem nagyon is tudatos; ezen alapul a teljes kompozíció struktúrája.

Az első impresszióink a festményről a színek kavalkádjá és a formák tobzódása, pedig a hátteret leszámítva csak 3 színről és egy formáról beszélünk. Pont ez Fajó művészeti hitvallásának a lényege; a lehető legkevesebb eszközzel a legnagyobb hatást elérni. A *Piskóták* című mű örömet sugárzó, lüktető hatású kép, mely a folyamatosan mozgásban lévő formának, és változó színeknek, valamint az ebből fakadó kontrasztnak köszönhető.

Ahogy a festménynél a piskóta formák megdöntése és egymás után helyezése egy új mélységet ad a műnek, úgy a forma szoborként való megalkotása kézzel foghatóságot és körüljárhatóságot eredményez. A *Piskóta* térplasztika (ld. katalógus 123. tétel) egy síkból „hajtogatás” után kimetszett alakzatot tár elénk, melynél ugyanúgy felfedezhetőek a festmény hullámai, hiszen a kivágott tér magának a piskóta formának negatívját tartalmazza, és épp olyan játékos, mint az azonos című festmény.

Ugyan különböző médiumról beszélünk a festmény és a szobor esetében, de a két mű szorosan összefüggő, egymást erősítő hatású együttest alkot.

„Ha egy bizonyos távolságból, figyelmesen vizsgáljuk Fajó festményeit, látjuk, hogy ezek a síkban ábrázolt formák a térbe fordulnak. Nagyon figyelemreméltó a kompozíció által történő térképzése, amit pontosan nem is lehet megfogalmazni. Úgy gondolom, hogy Fajó valami olyat alkotott, ami nem létezett korábban, egy teljesen új formát a geometrikus művészetben belül.”²

Fajó János a műtermében

VÁRADI MÁTYÁS
a Fajó Alapítvány elnöke

1. Fajó - Van-e még értelme a művészetnek, Kritika folyóirat, 1984
2. Max Bill - Fajó János zürichi kiállításának megnyitóbeszéde, 1988